

SAMARBEJDETS BETYDNING

Vicki June Sieling

Psykolog – supervisor – udviklingskonsulent

Børn & forældre – institutioner – organisationer

www.vickisieling.dk

SAMARBEJDETS BETYDNING

Hvad betyder samarbejdet for de involverede?

Hvad kan vi kalde samarbejdet? Og hvilke paradokser træder frem?

Hvordan vil vi styrke samarbejdet?

Hvem har jeg med mig?

Stemmer fra praksis

- Pædagoger & daginstitutionsledere
- Forældre & udgående socialrådgivere i tidlig indsats

Teori

- Jørgen Bang & Christian Dalsgaard (2005)
- Carsten Pedersen (2011)
- Inge Schoug Larsen (2014)
- Lotte Lüscher (2013)
- Tine Basse Fisker (2012)

SPØRGSMÅL

Hvad karakteriserer samarbejdet?

Hvad virker?

Hvor går galt?

Hvilke konsekvenser får det for barnet når samarbejdet går galt?

Hvordan kan samarbejdet styrkes?

Hvad karakteriserer samarbejdet?

- Relationen definerer samarbejdet
- Høj velvillighed & høj faglighed
- Daginstitutionerne betragter PPR som specialister som de kan bede om hjælp
- PPR vil gerne betragtes som refleksionspartnere
- Pædagogerne går frustreret fra netværksmødet/ressourceteamet, fordi de synes de har prøvet meget af det der siges på mødet

Hvad virker? Den åbne dør

- Fast tilknyttede medarbejdere fra PPR
- Lave hurtige aftaler
- Hurtig visitation;
Tværfagligt support-
postkasse
- Når institutionen har sat tid af til at få besøg
- PPR medarbejderen bliver "en del af huset"
- Børnene kender PPR medarbejderen

Hvad virker? Med- og modspil

- Når PPR spørger ind til vores praksis og giver med- og modspil
- Når PPR spørger ind til vores faglighed – gør os opmærksomme på det vi ved som pædagoger
- Inklusionsvejledernes + og *nogle* PPR medarbejderes anerkendende tilgange
- Når psykologen er skarp

Barnet *i* eller *med* vanskeligheder

- Når psykologen har hele barnet med – faktorer rundt om barnet, og institutionen som kontekst
- Det går godt når barnet er *i* vanskeligheder
- Og mindre godt når barnet er *med* vanskeligheder
- I praksis er barnet *med* vanskeligheder fortsat dominerende mange steder

Hvor går det galt?

- Når parterne har hver deres agenda eller forståelse af hvad mødet skal bruges til
- Når der arbejdes ud fra forskellige metode-tilgange
- Refleksionsrum der ikke tilfører noget nyt
- Hvis vi ikke når en PPV inden 1. December
- Når hver passer sit

Hvor går det galt?

- For meget papirarbejde – når visitationen er for omstændig
- Når der er tvivl om hvem der tager teten – fx hvem indkalder netværksmøder
- Når alle synes de andre skal tage teten
- Når pædagogerne aflyser psykologisk observation fordi de gerne vil fremstå checkede
- Vuggestuen der tænker at de ikke kan bruge PPR til noget – måske fordi de ikke ved hvad PPR kan med de små?

Hvordan kan samarbejdet styrkes?

- PPR skal oplyse om hvad de kan med de helt små, fx rådgivning, observation og supervision
- Hvis PPR havde mere tid til observationer
- Inklusionsvejlederne kommer ugentligt
- Inklusionsvejlederne skal være en del af PPR
- **Udlevér det kodeks I arbejder efter i PPR!**

- Daginstitutionerne skal være bedre til at bruge og tage imod observationer fra PPR
- Pædagoger skal turde lukke nogen ind i praksis og ikke være så bange for at blive fordømt

TEORIEN

Samarbejdsparadokser

Samarbejdsformer

Koordinerende

- Opgaven er inklusion
- Hver har sin delopgave
- Hver tager udgangspunkt i eget fag
- Vi videndeler
- Vi informerer og koordinerer

Samskabende

- Opgaven er inklusion
- Vi har en fælles opgave
- Vi tager på besøg i hinandens fag og udvikler et fælles tredje
- Vi udvikler viden
- Vi er sammen om at skabe en ny praksis omkring barnet

Samarbejde til læring og videndeling

Kooperation (Koordinerer)

- Kognitivistisk læringsforståelse
- Overførsel af viden
- Opgaverne er delt i uafhængige delopgaver
- Arbejdsdeling og koordinering
- Præcis afgrænsning af arbejdsområder
- Stafetløb

Kollaboration (Samskaber)

- Socialkonstruktivistisk læringsforståelse
- Udvikling af viden
- Opgaven er flettet sammen og der er en fælles opgaveforståelse
- Løbende koordination
- Deltagelse som en forudsætning
- Holdsport

	Kooperation	Kollaboration
Opgaven	(Ud)deling af opgaver Forskellige målsætninger Afgrænsning af ansvarsområder	Fælles opgave Fælles målsætning Fælleshed / fællesskab
Arbejdet	Lukkede arbejdsopgaver Forudsigelige processer Statisk	Åbne arbejdsopgaver Uforudsigelige processer Dynamisk
Produktet	Produktion Kendt produkt	Udvikling Nyt produkt
Deltagernes relationer	Indbyrdes uafhængighed Adskilt (asynkron) opgaveløsning Forskellige kontekster	Gensidig afhængighed Fælles (synkron) opgaveløsning Fælles kontekst

Figur 1. Kooperation vs. Kollaboration

Kollaborativt samarbejde

- Åbne arbejdsopgaver og uforudsigelige processer
- Arbejdsopgaver der ikke på forhånd er fastlagt og inddelt i delopgaver
- Projekter der skal udvikles i fællesskab
- Hvor det er muligt at bevæge arbejdet i nye retninger der ikke er fastlagt på forhånd
- Når vi ikke præcist ved hvad vi skal fremstille og hvordan vi skal gøre det
- Jo mere videnstung en opgave er, jo mere kollaborativt samarbejde
- ***Vi skal ikke dele – vi skal være fælles om!***

Paradokser

Dilemma er:
enten eller

- Et paradoks opstår, når to elementer – tanker, udsagn, følelser og handlinger – som hver for sig er sande og gensidigt udelukkende, samtidig viser sig at være indbyrdes forbundne, når de ses i sammenhæng.
- Lotte Lüscher 2013

Paradokser er:
både og

Kvalitet

Koordinerende

Professioner gør hver deres indsats i arbejdsdelingen

For meget
af det gode

Bekymring

Faglig aspektblindhed, selvtilstrækkelighed, mangel på helhedssyn

Det positivt modsatte

Det positivt modsatte

Bekymring

Rolleopløsning, mangel på faglig ansvarlighed og specialviden

For meget
af det gode

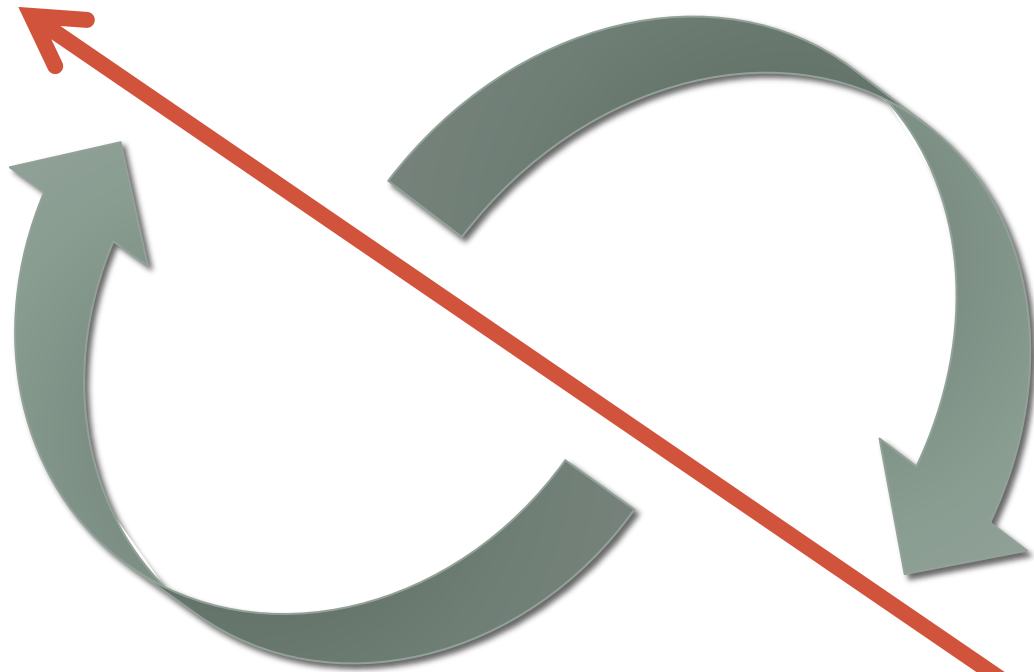
Kvalitet

Samskabende
Professioner udvikler indsatsen i fællesskab

Paradoks

Barnet i vanskeligheder
Barnets pædagogiske miljø

Koordinerende

Barnet med vanskeligheder
Barnets individuelle forudsætninger/
betingelser

Samskabende

Personaleleder i LEGO Per Sørensen

1. Etablere et nært forhold til medarbejdere **OG** holde en passende afstand
2. Kunne gå foran **OG** holde sig i baggrunden
3. Vise medarbejderne tillid **OG** følge med i, hvad de foretager sig

OSV

Paradokser i samarbejdet

1. Specialiserede fageksperter **OG** udvikle fælles viden
2. Være forskellige **OG** ligeværdige
3. Respektere hinandens praksis **OG** udfordre og give modspil
4. Anerkende den andens perspektiv **OG** sikre at eget perspektiv medregnes
5. Tænke i helheder **OG** sikre det enkelte barn

Tvær- professionelt samarbejde

- En hver profession vil forsøge at bevare og øge sin magt og indflydelse
- Hvert fag sin logik
- Hvert fag sine koder, sprog og teknologi
- Hvert fag er afgrænset fra andre fag

Samarbejdsstrategier

- Beskyttelsesstrategi
- Samarbejdsstrategi
- Præmisleverandøren sætter præmisserne for samarbejdet
- Præmisser i samarbejdet tager udgangspunkt i den ene professions teorier og metoder

Schoug Larsen 2014

Hvem sætter præmissen?

- Jeg møder et ledelsesteam. De er har fået et venligt, men bestemt tilbud om at få supervision af dagtilbudschefen
- Ledelsesteamet fortæller, at de året inden sendte bud efter PPR – de ville gerne have hjælp til at forstå og hjælpe et barn
- PPR har lavet en række observationer af miljøet i dagtilbuddet og har vurderet, at der mangler struktur i hverdagens pædagogik. De anbefaler, at ledelsen får supervision til at løse dette.

Magten til præmissen

Lederteamet: vil have en faglig kvalificeret observation af barnet

PPR Vil arbejde med konteksten

Kvalitet

Koordinerende

Professioner gør hver deres indsats i arbejdsdelingen

For meget
→
af det gode

Bekymring

Faglig aspektblindhed, selvtilstrækkelighed, mangel på helhedssyn

Det positivt modsatte

Det positivt modsatte

Bekymring

Rolleopløsning, mangel på faglig ansvarlighed og specialviden

For meget
←
af det gode

Kvalitet

Samskabende
Professioner udvikler indsatsen i fællesskab

Paradoksnavigatør

Fra krydspres til navigatør

- Paradokset er et vilkår – vi skal udholde det udspændte
- Vi skal lave en plan
- Hvordan tilgodesér vi den anden halvdel af paradokset mens vi prioriterer den ene?

CASE 1

En mor fortæller

En mor fortæller

- En mor opsøger mig grædende; hendes barn er indstillet til undersøgelse i PPR
- Der er bekymringer om drengens sociale relationer; han leger ikke helt som de andre, han har svært ved at indordne sig regler og rutiner i institutionen
- Moren læser om alle mulige diagnoser
- Drengen har fået en lillebror, er skiftet institution og der har været sygdom i familien, hvilket familien har været påvirket af

En mor fortæller

- Institutionen tildeles også nogle timers støttepædagog, men samarbejdet er ikke godt
- Støttepædagogen skærmer drengen i sociale situationer
- Familien køber en ekstern pædagog – observation og rådgivning i hjemmet og i institutionen
- Den eksterne pædagog konfronterer drengen i sociale situationer
- Institutionen tøver med at samarbejde med den eksterne pædagog
- Alle venter stadig på psykologens anbefaling

Mens vi venter kommer et barn i klemme

TEACCH

- Skærmende fra kaotiske situationer
- Struktureret pædagogik, piktogrammer
- Livslang støtte – statisk
- Accepterende indstilling
- Forældreinddragelse

Basse Fisker 2014

ABA

- Skubbende, lære at håndtere kaos
- Afstrukturering
- Så normal så muligt
- Målrettet træning af NUZ
- Udfordrende indstilling
- Forældreinddragelse

Barnets perspektiv

A dark green thought bubble with a white outline and a small tail pointing downwards and to the left.

Jeg skærmes
og skubbes

A dark green thought bubble with a white outline and a small tail pointing downwards and to the left.

Alle kigger på
mig

A dark green thought bubble with a white outline and a small tail pointing downwards and to the left.

De voksne er
vrede på
hinanden

A dark green thought bubble with a white outline and a small tail pointing downwards and to the left.

De vil have
mig til at gøre
noget???

CASE 2

En solstrålehistorie

Socialrådgiver i tidlig indsats

- Vi fik en henvendelse om en 5 årig dreng; Emil som skulle i skole til næste år. Bekymringerne gik på at Emil havde udviklet forskellige mønstre; han var bange for ting, tvangspræget i sine vaner, hans forældre var ved at blive skilt, mor var i krise - forladt af far.
- Emil havde gennem hele opvæksten haft disse særlige mønstre, men nu var de forstærket. Både i børnehaven og vuggestuen var Emil blevet opfattet som skrøbelig.
- Emil var begyndt at få nogle problemer i børnegruppen. De andre børn pegede fx straks på Emil hvis der var noget galt.

Forløb som iværksættes inden 3 uger

- Socialrågiveren laver SoS med forældrene og daginstitutionen
- Kender psykologen fra PPR og inviterer hende med til næste møde
- Psykologen foreslår, at også inklusionspædagogen deltager ved næste møde
- Psykolog og inklusionspædagog laver observationer og rådgiver personalet
- Psykolog superviserer personalet
- Socialrådgiver har samtaler med mor
- Inklusionspædagogen er bro til skole og fritidshjem

Emil kommer glad i skole

- Møde med skole og fritidshjem; hvad har vi gjort allerede – og hvad virker?
- Skolen og fritidshjemmet får ved mødet egne idéer til hvordan de kan tage imod Emil
- Deltager socialt i gruppen
- Væsentlig mindre tvangspræget i mønstre
- Tilgangen er skærmende

Forløbet er præget af..

- Indledende – en samskabt plan
- Højt niveau af informationsudveksling
- Klart hvem der er tovholder
- Klar rollefordeling
- Klare aftaler – også detaljeret, fx hvem informerer hvem

- Kendskab til hinanden – socialrådgiveren kalder på psykologen som kalder på inklusionspædagogen
- At vi husker hinandens kompetencer
- ”I stedet for *bare at tage sagen*, så skal man være nysgerrig på: *hvem kunne ellers være interessant at have med her?*”

VI KUNNE HAVE GÅET PÅ BESØG I HINANDENS RUM

Pædagog og psykolog i samtaler med moren

Inklusionspædagogen i hverdagen i institutionen